

Postulat dot. wdrożenia nowych rozwiązań informatycznych w procesach rejestracji stanu cywilnego.

Do podstawowych zadań administracji publicznej zaliczyć należy wdrażania rozwiązań mających na celu usprawnianie funkcjonowania administracji publicznej oraz likwidację barier biurokratycznych, które są uciążliwe dla obywateli. Mając na uwadze powyższe Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego/Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych zwraca uwagę na konieczność dalszego rozwoju usług rejestracji stanu cywilnego. W tym celu kierujemy do resortów odpowiedzialnych za ten obszar administracji w Polsce postulat dotyczący opracowania i wdrożenia rozwiązań prawnych i technologicznych umożliwiających ograniczenie ilości wytwarzanej w urzędach stanu cywilnego dokumentacji papierowej poprzez wykorzystanie funkcjonalności nowych e-dowodów.

W chwili obecnej, uwarunkowania prawne wynikające z przepisów ustawy prawo o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wykonawczych powodują, że w procesach rejestracji stanu cywilnego wytwarzana jest bardzo duża liczba dokumentów papierowych (protokoły, zaświadczenia, zapewnienia, odpisy, itp.). Na przestrzeni roku, w Polsce rejestruje się około miliona aktów stanu cywilnego¹. Taka liczba aktów stanu cywilnego powoduje, że w ciągu roku generowanych jest około 3350313 kartek papieru². Z wytwarzaniem tak znaczącej ilości dokumentacji papierowej wiążą się znaczące koszty finansowe. Dotyczą one zarówno kosztów rzeczowych (papier, urządzenia do drukowania, materiały eksploatacyjne, zasilanie, miejsce do przechowywania, konserwacja dokumentów, itp.), jak i kosztów osobowych (koszty pracy przy wytwarzaniu dokumentów). Powstawanie tak dużej ilości dokumentacji papierowej wiąże się również z koniecznością zapewnienia w urzędach stanu cywilnego rozwiązań organizacyjnych jak i lokalowych umożliwiających przechowywanie akt zbiorowych i akt sprawy. Konieczność generowania dokumentów papierowych wpływa także na wydłużony czas realizacji usług związanych z rejestracją stanu cywilnego. Klienci muszą czekać aż dane niezbędne do realizacji poszczególnej usługi zostaną ręcznie wprowadzone do systemu, następnie zostanie wydrukowany dokument i złożą pod nim podpisy.

¹Dane na podstawie GUS za 2018 rok (urodzenia, małżeństwa i zgony).

²W skali jednego roku daje to ponad 13 tys. ryz papieru, średnio 1500 kartek na jeden usc.

W celu ograniczenia powyższych czynników, które w ocenie kierowników urzędów stanu cywilnego negatywnie wpływają na jakość usług rejestracji stanu cywilnego proponujemy wykorzystanie rozwiązań oferowanych w nowych dowodach osobistych.

Od marca bieżącego roku wydawane są w Polsce dowody osobiste z warstwą elektroniczną³. Każda osoba, która posiada taki dowód osobisty może potwierdzać swoją obecność w urzędzie i składać elektroniczne podpisy pod elektronicznymi dokumentami, bez konieczności generowania dokumentów papierowych.

Obecnie wykorzystanie powyższej technologii nie jest możliwe w procesach rejestracji stanu cywilnego. Ograniczenie powyższe wynika z braku odpowiednich rozwiązań prawnych oraz technicznych. Zastosowanie rozwiązań zawartych w e-dowodach wymaga bowiem, aby obowiązujące przepisy dopuszczały możliwość zastąpienia obecnych dokumentów papierowych dokumentami elektronicznymi, które mają taką samą moc prawną. Niezbędne jest także opracowanie i wdrożenie w rejestrze stanu cywilnego nowych funkcjonalności, które umożliwią wytwarzanie dokumentów elektronicznych oraz ich podpisywanie z wykorzystaniem e-dowodów. Konieczne jest także wyposażenie urzędów stanów cywilnego w niezbędną w tym celu infrastrukturę (czytniki do e-dowodów).

Adaptacja funkcjonalności e-dowodów na potrzeby zadań realizowanych w urzędach stanu cywilnego będzie bardzo korzystna zarówno z punktu widzenia administracji jak i klientów. Wykorzystanie omawianych rozwiązań w procesach rejestracji stanu cywilnego spowoduje między innymi, że poszczególne dane, które są wymagane do realizacji zadań nie będą musiały być przenoszone do systemu rejestracji stanu cywilnego ręcznie. Poprawi to zdecydowanie jakość danych (z powodu wyeliminowania czynnika ludzkiego) oraz ich bezpieczeństwo. W ten sposób skróci się czas realizacji zadań oraz zmniejszą się koszty funkcjonowania urzędów stanu cywilnego (mniejsza liczba urządzeń, niższe zużycie materiałów eksploatacyjnych, niższe zużycie energii, ograniczenie ilości zużywanego papieru, mniejsza powierzchnia materiałów archiwalnych). Wymienione powyżej korzyści pozytywnie będą oddziaływały na poprawę ochrony środowiska naturalnego co również w ocenie j.s.t. ma istotne znaczenie dla zastosowania nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w administracji publicznej. Proponowane rozwiązanie

1. ³ Warstwa elektroniczna może zawierać: certyfikat obecności – służy do potwierdzenia obecności w urzędach; certyfikat identyfikacji i uwierzytelniania – umożliwia korzystanie z e-usług i składanie podpisów na elektronicznych dokumentach; certyfikat podpisu osobistego – działa jak elektroniczny podpis kwalifikowany.

sprzyjać będzie również dynamicznemu wzrostowi ilości dokumentów elektronicznych stanowiących elektroniczne akta zbiorowe aktów stanu cywilnego. Wykorzystanie e-dowodów wpłynie także na możliwość ograniczenia ogólnej ilości dokumentów, która jest wytwarzana w procesach rejestracji stanu cywilnego. Przedstawiona koncepcja zakłada również aby doprowadzić w jak najszybszym czasie do opracowania elektronicznych wzorów dokumentów stanowiących podstawę do rejestracji aktów stanu cywilnego (karta urodzenia, karta zgonu, zaświadczenie z małżeństwa „konkordatowego”). Wymiana informacji między instytucjami współpracującymi z urzędami stanu cywilnego również podniesie poziom realizowanych usług.

Biorąc pod uwagę, że omawiane powyżej technologie nie są obecnie spopularyzowane na poziomie umożliwiającym ich wyłączone stosowanie sugeruje się aby opracowane rozwiązania były fakultatywne, co tym samym umożliwi realizację procesów rejestracji stanu cywilnego w aktualny (tradycyjny) sposób.

Kierowany przez nas postulat obejmuje także integrację rejestru stanu cywilnego z systemami elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD) oraz systemami teleinformatycznymi wspomagającymi tradycyjną formę realizacji czynności kancelaryjnych w urzędach stanu cywilnego. Obowiązki wynikające z przepisów Instrukcji Kancelaryjnej powodują, że czynności kancelaryjne (rejestracja pism wpływających i wychodzących, rejestracja spraw, tworzenie akt sprawy) zajmują znaczącą ilość czasu w zakresie realizowanych zadań.

Zastosowanie systemów informatycznych w procesach kancelaryjnych realizowanych przez j.s.t. jest coraz bardziej powszechne. Z kolei czynności kancelaryjne obecne są w każdym procesie realizowanym przez urzędy stanu cywilnego. Uwidacznia to bariery i ograniczenia jakie powoduje brak możliwości bezpośredniej wymiany danych między systemami teleinformatycznymi. Wymienić należy chociażby konieczność wyposażenia stanowisk pracy w urzędach stanu cywilnego, w dodatkowe urządzenia umożliwiające prowadzenie procesów kancelaryjnych (zarówno w systemie EZD jak i w systemach wspomagających tradycyjną formę czynności kancelaryjnych). Przetwarzane na potrzeby rejestracji stanu cywilnego dane muszą w związku z tym być wielokrotnie wprowadzane do systemów teleinformatycznych.

Kolejnym negatywnym czynnikiem omawianej sytuacji jest brak logicznego powiązania informacji zawartych w rejestrach kancelaryjnych z dokumentami zapisanymi w rejestrze stanu cywilnego. Powyższe powoduje, że w znaczący sposób ulega wydłużeniu czas realizacji spraw załatwianych w urzędach stanu cywilnego. Nie jest także możliwe doprowadzenie do pełnej optymalizacji procesów kancelaryjnych i tym samym

sprawnego zarządzania tymi procesami oraz danymi przetwarzanymi na potrzeby tych rejestrów.

Umożliwienie integracji między omawianymi systemami teleinformatycznymi zdecydowanie poprawi jakość danych oraz skróci czas realizacji zadań. Wyeliminuje także ograniczenia w sprawnym zarządzaniu informacjami zawartymi w omawianych systemach. Poprawa wymienionych parametrów spowoduje również obniżenie kosztów realizacji zadań.

Z tego względu zasadne jest aby zostały podjęte działania legislacyjne, organizacyjne jak i technologiczne, które umożliwią wykorzystanie rozwiązań zawartych w nowych e-dowodach na potrzeby rejestracji stanu cywilnego. Proponowane rozwiązania mają także istotne znaczenie z punktu widzenia poprawy dysfunkcyjnego systemu podziału dotacji celowych za realizację zadań zleconych. Przekazywane obecnie kwoty dotacji celowych nie pokrywają bowiem wszystkich kosztów jakie ponoszą gminy w ramach realizowanych zadań. Zasadne jest w związku z tym aby wdrażać rozwiązania, które spowodują globalne obniżenie kosztów funkcjonowania urzędów stanu cywilnego.

W ocenie członków OPOSu istotne jest aby opracowanie przedstawionych powyżej rozwiązań odbywało się z udziałem przedstawicieli urzędów stanu cywilnego, którzy jako praktycy zapewnią rozwiązania adekwatne do możliwości i potrzeb zarówno urzędów jak i klientów. Na potrzeby niniejszych propozycji deklarujemy pełną współpracę merytoryczną, w ramach której przedstawimy szczegółowe propozycje modernizacji poszczególnych procesów rejestracji stanu cywilnego.